

UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága
Világörökség Szakbizottsága

**UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága
Világörökség Szakbizottsága**

EMLÉKEZTETŐ

Miniszterelnökség

Budapest, 2018. november 16. 10:00 – 13:30

Helyszín: Budapest, Miniszterelnökség, 1055 Báthory utca 10.

Időpont: 2018. november 16.

Jelenlévők: a mellékelt Jelenléti ív szerint (1. számú melléklet)

1. NAPIRENDI PONT: KÖSZÖNTŐ

Dr. Visy Zsolt, a Szakbizottság elnöke köszöntötte a tagokat, elmondta, hogy ez az első ülése az újjáalakított szakbizottságnak. A jelenlévő szakbizottsági tagok létszámát és összetételét tekintve megállapította, hogy a szakbizottság határozatképes, tekintettel arra, hogy 25 szavazati joggal, illetve 4 tanácskozási joggal rendelkező tag jelen van.

2. NAPIRENDI PONT: AZ ÜLÉS NAPIRENDJÉNEK ELFOGADÁSA

Dr. Fejérdy Tamás, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tiszteletbeli elnöke az ICOMOS MNB nevében kérte az „Egyebek” közé felvenni a világörökségi területeken bontással kapcsolatos szakmai vélemény témakörét, különösen a budapesti helyszínhez tartozó Paulay Ede utca 52. sz. alatti ingatlan bontását, amely ügyben az ICOMOS MNB ügyfél kívánt lenni. A Szakbizottság egyhangúan elfogadta a javaslatot. A Szakbizottság egyhangúan elfogadta a kiegészített napirendet.

Döntés / VÖSZB_2018_01_01

A Szakbizottság

- 1. áttekintve az ülés napirendjét,**
- 2. elfogadva a Paulay Ede utca 52. szám alatti ingatlan ügyének napirendre vételét,**
- 3. jóváhagyja a kiegészített napirendet.**

3. NAPIRENDI PONT: A VILÁGÖRÖKSÉG SZAKBIZOTTSÁG ÜGYRENDJÉNEK ELFOGADÁSA

Az ülést megelőzően a szakbizottság ügyrendjének tervezete köröztetésre került, a beérkezett javaslatokat a titkárság beépítette az ülésen javasolt ügyrendbe. Ivanics Ferenc, az Fertőtáj Világörökség Magyar Tanácsa Egyesület elnöke az ügyrend-tervezet 12.1. pontja kapcsán javasolta a pont azzal való kiegészítését, hogy az adott helyszínt érintő kérdésben a helyi gondnokság is tehessen nyilatkozatot. Soós Gábor, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság főtitkára elmondta, hogy a 12. pont igazi szándéka, hogy meghatározza, hogy a szakbizottság nevében ki jogosult nyilatkozattételre, az más, hogy az egyes tagok a saját területüket érintően nyilatkoznak. A hivatkozott pontot a következők szerint javasolta módosítani a 12.2. pontot: „A szakbizottság nevében tájékoztatásra, illetve nyilatkozatadásra az Elnök, illetve a miniszter által felhatalmazott tag jogosult. A közölt adatok szakszerűségéért és pontosságáért, a tények objektív ismertetéséért a nyilatkozó felel.”

Kiszel Vilmos, az IUCN Magyar Nemzeti Bizottsága képviselőjének javaslatára a 3. pont kiegészítésre került a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvénnyel.

A javasolt pontokkal kiegészített ügyrendet egyhangúan elfogadta a Szakbizottság.

Döntés / VÖSZB_2018_01_02

A Szakbizottság

- 1. áttekintve az előzetesen megküldött ügyrend-tervezetet,**
- 2. kérve a 3. pont kiegészítését a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvénnyel,**
- 3. javasolva a 12.2. pont módosítását az alábbiak szerint: „A szakbizottság nevében tájékoztatásra, illetve nyilatkozatadásra az Elnök, illetve a miniszter által felhatalmazott tag jogosult. A közölt adatok szakszerűségéért és pontosságáért, a tények objektív ismertetéséért a nyilatkozó fele.”**
- 4. elfogadja ügyrendjét.**

4. NAPIRENDI PONT: BESZÁMOLÓ „A RÓMAI BIRODALOM HATÁRAI – A DUNAI LIMES MAGYARORSZÁGI SZAKASZA” VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS HELYSZÍN VILÁGÖRÖKSÉG JEGYZÉKBE VALÓ JELÖLÉSÉRŐL

Dr. Visy Zsolt, a Szakbizottság elnöke beszámolt „A római birodalom határai – a dunai limes magyarországi szakasza” világörökségi várományos helyszín Világörökség Jegyzékbe való jelölésének folyamatáról, annak aktuális állásáról. Hosszú folyamat előzte meg a nevezést, nemzetközi szinten 2000-tól több ország gondolkodott azon, hogy a saját szakaszát jelölje a világörökségi címre. Több éves szakmai előkészítő munkákat követően 2018-ban lett beadva a négy ország (Ausztria, Magyarország, Németország, Szlovákia) által készített közös nevezés. A tervek szerint a későbbiekben a helyszín a Fekete-tengerig fog érni, további négy ország csatlakozásával a helyszínhez.

Magyarország 65 helyszínnel szerepel a nevezésben, a nemzetközi nevezésben összesen 98 helyszín van. A Szakbizottság, a limes gondnokság, a miniszteri biztosi titkárság, múzeumok, amelyek részt vettek, jó munkát végeztek annak érdekében, hogy tökéletes legyen a nevezés. Két nemzetközi pályázatban összesen 2,5 milliárd forint támogatással 2 vidéki és 3 pesti helyszínt lehet fejleszteni, emellett a budapesti kerületi önkormányzatok is beszálltak több helyszín esetében. A Világörökség Központ által felkért két ICOMOS szakértő majdnem az összes helyszínt végigjárta szeptemberben, mely alapján jelentést készítenek a nevezésről. A Világörökség Bizottság ülésére 2019. június-júliusban kerül sor Bakuban, ott döntenek a befogadás/halasztás/elutasítás kérdéséről.

A Szakbizottság egyhangúan elfogadta a tájékoztatást.

Döntés/ VÖSZB_2018_01_03

A Szakbizottság

- 1. áttekintve „A római birodalom határai – a dunai limes magyarországi szakasza” magyar világörökségi várományos helyszín Világörökség Jegyzékbe jelölésének tárgyában készített beszámolót;**
- 2. elfogadja a tájékoztatást.**

5. NAPIRENDI PONT: AZ ICOMOS TANÁCSADÓ MISSZIÓ "BUDAPEST – A DUNA-PARTOK, A BUDAI VÁRNEGYED ÉS AZ ANDRÁSSY ÚT" VILÁGÖRÖKSÉGI HELYSZÍNEN 2018. FEBRUÁR 4-8. KÖZÖTT TETT LÁTOGATÁSÁRÓL KÉSZÍTETT JELENTÉSÉBEN MEGFOGALMAZOTT AJÁNLÁSOK ISMERTETÉSE

Mechtild Rössler, az UNESCO Világörökség Központ igazgatója a „Budapest - a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út” világörökségi helyszín megőrzési állapotának helyszíni ellenőrzése végett ICOMOS Tanácsadó Misszió meghívását javasolta 2017 februárjában. Magyarország mint a Világörökség Egyezmény Részes Állama e javaslatnak eleget téve, a Világörökség Bizottság 41. ülésén hozott 41 COM 7B.46 számú döntése alapján 2018. február 4-8. között fogadta az UNESCO Tanácsadó Testülete, az ICOMOS két szakértőjét.

A 2018. évi látogatás során az illetékes magyar szakemberek szakmai egyeztetések, prezentációk, valamint helyszíni bejárások alkalmával mutatták be a szakértőknek a világörökségi helyszínt érintő beruházásokat, az UNESCO Világörökség Központ által előírt részletességgel.

Magyarországnak megőrzési állapotjelentést kell benyújtani a Világörökség Központ részére, amit a jelentés tartalmával együtt a 2019. évi ülésén fog tárgyalni a Világörökség Bizottság – vagy a döntéstervezetet tárgyalás nélkül fogadja el. A Tanácsadó Misszió jelentését 2019-ben, a Világörökség Bizottság 43. ülésén előtt fogják nyilvánosságra hozni.

Noha a jelentés kifogásokat, illetve ajánlásokat is megfogalmaz a vizsgált beruházásokkal kapcsolatban, tartalma alapvetően konstruktív, Magyarországra nézve kedvező, hiszen ezt a missziót megelőzően fennállt a valós, erőteljes lehetősége annak, hogy a budapesti világörökségi helyszínt Reaktív Monitoring Misszió kiküldését javasolja.

A szakbizottság 3 tartózkodással elfogadta a beszámolót.

Döntés/ VÖSZB_2018_01_04

A Szakbizottság

1. áttekintve az ICOMOS Tanácsadó Misszió "Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út" világörökségi helyszínen 2018. február 4-8. között tett látogatásáról készített jelentésében megfogalmazott ajánlások tárgyában készített beszámolót;

2. elfogadja a tájékoztatást.

6. NAPIRENDI PONT: VILÁGÖRÖKSÉGI GONDNOKSÁGOK BESZÁMOLÓJA A VILÁGÖRÖKSÉGI HELYSZÍNEK JELENLEGI ÁLLAPOTÁRÓL

Dr. Visy Zsolt, a Szakbizottság elnöke felkérte az egyes helyszínek képviselőit, hogy röviden számoljanak be a világörökségi helyszínek jelenlegi állapotáról, kihívásairól.

„Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete” világörökségi helyszín képviselőjében dr. Pottyondy Ákos világörökségi gondnokságvezető (Pannonhalmi Főapátság) elmondta, hogy az idei évben főapátváltás történt, a továbbiakban Hortobágyi T. Cirill képviseli hivatalosan világörökségi ügyekben is a főapátságot. A GINOP-pályázat tekintetében az építési költségek drasztikus növekedése jelentett kihívást a helyszín számára. A helyszíntre vonatkozó Kezelési Kézikönyv összeállítása folyamatban van. Az állami elővásárlási jog bevezetése több esetben

életszerűtlen helyzeteket szült. Felvetette, hogy magántulajdonosként juthatnak-e civilek bármi támogatáshoz a világörökségi területen a korlátozások és szabályozások kompenzálására.

A **„Budapest-a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrásy út”** világörökségi helyszín képviselőjében Kőfalvi Csilla, illetve Szentandrassy Zsuzsanna (Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft.) elmondta, hogy a helyszín esetében 2017. január 1-je óta miniszteri kijelölés alapján a Budavári Nkft. Régészeti és Tudományos Igazgatósága látja el a budapesti világörökségi helyszín és a limes világörökségi várományos helyszín gondnoksági feladatait. Egy adatbázis, illetve ezzel összefüggésben egy honlap kialakításán dolgoznak jelenleg, melyből 4402 ingatlan adatai lesznek elérhetőek. A Kezelési Tervvel, Megalapozó Dokumentációval és az előkészítő tanulmánnyal kapcsolatban elmondta, hogy az utóbbit az M&M Architektész Építésziroda készítette el a 305/2011-es Kormányrendelet szerint.

A Szakbizottság elnöke jelezte, hogy a Budapestre látogatott ICOMOS misszió felvetette a **védőzóna növelését**. Kérte a Szakbizottság állásfoglalását a javaslat támogatásával kapcsolatban. Dr. Fejérdy Tamás elmondta, hogy a bővítési kérdés már több korábbi dokumentumban is szerepel, elsősorban a Margitszigetről van szó, amely a magyar jogszabály szerint jelenleg is része a műemléki jelentőségű területnek (MJT), viszont nem része a világörökségi védőzónának. Ez egy olyan diszkrépancia, amit rendezni kell, így jogosan merült fel a javaslat az ICOMOS részéről is. A jelenlegi lehatárolás szervesen, ezzel a kérdéssel véleménye szerint érdemes és szükséges foglalkozni. Kiszél Vilmos is egyetértett a felvetéssel. Dr. Visy Zsolt megállapította, hogy **a korábbi anyagok bevonásával a Szakbizottság támogatja, hogy történjenek lépések a védőzóna a kiterjesztésére**. A Miniszterelnökség Világörökségi Osztályának vezetője jelezte, hogy a Miniszterelnökség már felkérte a Budavári Nkft.-t, hogy kezdje meg a szükséges egyeztetéseket a kiterjesztéshez.

„Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai” világörökségi terület világörökségi gondnokságának képviselőjében Veress Balázs igazgató (Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, ANPI) elmondta, hogy a közmunkás-foglalkoztatás kivezetésének hatására drasztikus létszámcsökkenés történt a nemzeti park igazgatóságnál. Az ex lege védett barlangokkal és földtudományi természeti értékekkel kapcsolatosan KEHOP-, illetve INTERREG-es határ menti együttműködésen alapuló forrásokból 3 projekt kapott támogatást, ami mintegy 800 millió forintot jelent, s ami magában foglal beruházást, kutatást, illetve a barlangokban levő élőhely-közösségek védelmét. Az igazgatóság előkészítette az Aggteleki Nemzeti Park világörökségi kezelési tervnek minősülő természetvédelmi kezelési tervét, remélhetőleg mihamarabb elfogadásra kerül, hiszen ez az ott tevékenykedő gazdálkodóknak, vállalkozóknak egyértelműbb jogi helyzetet teremtene.

A **„Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta”** világörökségi helyszín világörökségi gondnokságának képviselőjében Tolnay Zsuzsa világörökségi referens (Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, HNPI) elmondta, hogy az ANPI-hoz hasonlóan jelentős létszámhiány jelentkezik náluk is a közmunkaprogram megszűnése következtében. Jelentős, kifejezetten világörökségi tematikájú fejlesztés előtt állnak, amit egy kormányhatározat alapozott meg. Ugyanakkor egy épp elbírálás alatt lévő GINOP-pályázat keretében 3 milliárd forint kerülhet Hortobágyra. A fejlesztési tervekben szerepel tartalom- és infrastruktúra-fejlesztés, bemutatást elősegítő eszközök beszerzése, a tájékoztatás, hálózatosság fejlesztése. Továbbá, egy újabb címmel gazdagodott a világörökségi helyszín, felkerült az UNESCO-ICOMOS közös tematikus programjába, az „Astronomy and World

Heritage"-be egy rövid esettanulmánnyal, amely túl a természettudományos vonatkozásokon, nagy hangsúlyt fektetett a néprajzi vonatkozásokra, a népi csillagismeret fennmaradására, továbbélésére.

Az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya, illetve a természetvédelmi szakterület képviselőjében Árgay Zoltán a hortobágyi védőövezet kijelölésének folyamatával, illetve az erre irányuló előkészítő tevékenységgel kapcsolatban elmondta, hogy 2015-ben kezdődtek meg a témában az előzetes szakmai egyeztetések a táj- és természetvédelmi szakterület világörökségi munkacsoportjában, a világörökségi szakterülettel együttműködésben. 2017-től a természetvédelmi szakterület is hozzáfért az aktuális digitális ingatlan-nyilvántartási térképi adatállományokhoz, amelynek birtokában a HNPI-vel, mint világörökségi gondnoksággal való intenzív szakmai egyeztetések folyamán előállt az a természetvédelmi törvény alapján történő nemzeti parki védőövezet-lehatárolás, amelynek előkészítésében a világörökségi szempontokat is figyelembe vette a HNPI, tehát ez kellő megalapozása lehet a világörökségi védőövezet kijelölésének. A következő lépés a HNP védőövezetének kihirdetéséről szóló miniszteri rendelet-tervezet közigazgatási egyeztetésre bocsátása.

A „**Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj**” képviselőjében Kolossváry Ivett (Tokaj Borvidék Fejlesztésért Nonprofit Kft.) elmondta, hogy a Kft. 2015 óta látja el a világörökségi gondnoksági teendőket is. Beszámolt, hogy milyen fontos beruházások, fejlesztések indultak meg Tokaj-Hegyalján, amik a világörökségi helyszín állagmegóvásán túl a helyszín turisztikai szempontból is vonzóvá tételét célozzák a Kiemelkedő Egyetemes Értékek figyelembevételével. A világörökségi helyszín infrastrukturális megújításán túl kiemelten kezelik a kulturális és természeti értékek közvetítését. További fontos feladatuk Tokaj-Hegyalja tudástárának kialakítása és digitalizálása, ehhez már a honlap elkészült (www.tokajvilagorokseg.hu), de még több év az ehhez tartozó kutatás. Amint ez megvalósul, a szellemi örökség feldolgozását tervezik a helyi lakosokkal összefogva.

Dr. Fejérdy Tamás kérdésre válaszolva a tokaji helyszín képviselője elmondta, hogy kötelezettségük egy bányászati jövőképet kialakító stratégia kidolgozása, ennek érdekében elkezdtek az egyeztetéseket a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálattal. Az ANPI képviselője megjegyezte, hogy a Zemplénben egyedülálló nyersanyagkincs található, ezért, illetve a terület bányászati örökségére, a bányászati hagyományokra tekintettel a teljes tiltás túlzás lenne. A Miniszterelnökség Világörökségi Osztályának munkatársa jelezte, hogy a Világörökség Központ kifejezetten kéri a Részes Államokat, hogy ne engedjenek külszíni bányászatot világörökségi területeken, ennek többször hangot is adtak különböző nyilatkozatokban. Dr. Fejérdy Tamás hozzátette, hogy itt nem a teljes tiltásról van szó, hiszen a bányászat része a történelmi tájnak, hanem a fenntartható bányászat és a nagyüzemi bányászat viszonyáról.

Árgay Zoltán megjegyezte, hogy az országos területrendezési tervről szóló törvény, illetve e törvény módosításának az általuk ismert tervezete szerint is a világörökségi övezetbe tartozó területen külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő nem bővíthető, ez egyértelmű jogszabályi előírás. A már lefektetett bányatelken viszont valóban, a bányavállalkozónak szerzett joga van, de ha akár természetvédelmi, akár kulturális örökségvédelmi szempontból már valamilyen védettségi kategóriába tartozik a terület, az adott szakterületi hatóság korlátozhatja a bányászati tevékenységet, de ezzel egyidejűleg kártérítést kell fizetnie a bányavállalkozónak a kieső haszna miatt.

Elmondta továbbá, hogy a szakmai feltételek és a szükséges adatok rendelkezésre állnak ahhoz, hogyha van egy olyan lehatárolás, amit minden szakterület elfogad, akkor ez alapján kijelölhető az Aggteleki Nemzeti Parknak a természetvédelmi törvény alapján kijelölt védőövezete, amely elősegítheti az aggteleki világörökségi védőövezet esetében a Vötv-ben meghatározott feltételeknek való megfelelést.

Soós Gábor hozzátette, hogy az aggteleki helyszín esetében 2007-ben terjesztette fel Magyarország a bővítést a Világörökség Bizottság felé, így furcsán nézne ki, hogyha tizenegynéhány év múlva Magyarország azt kérné, hogy módosítsa és csökkentse a világörökségi védőövezet területét, és közben pedig egy jelentős bővítést hajt végre Hortobágnál, amit feltétlen üdvözlő is.

Árgay Zoltán egy általános témára is felhívta a figyelmet, mégpedig a **kiemelt turisztikai beruházások** kérdésére. Az álláspontjuk az, hogy annak ellenére, hogy vannak olyan kormányhatározatok, amelyek szerint a Kormány egyetért bizonyos beruházások megvalósulásával, a megvalósítás vagy annak előkészítése során az egyéb hatályos törvények vagy egyéb jogszabályok, illetve nemzetközi egyezmények által biztosított védettségi státuszuk és az ebből adódó követelményeknek is meg kell felelni. A szakterület a továbbiakban is ehhez tartja magát, és a beruházások előkészítésének kezdeti fázisától, akár a világörökségi szempontokat is érvényesítve, jelezni fogják az ezekkel kapcsolatos szakmai álláspontjukat.

A **„Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj”** világörökségi helyszín képviselője, Ivanics Ferenc elnök (Fertőtáj Világörökség Magyar Tanácsa Egyesület) először röviden bemutatta a világörökségi helyszín jellegzetességeit, majd beszámolt a helyszín által a 2018-as évben megrendezett rendezvényekről. Elmondta, hogy a Tervtanács megszűnése nagy veszteség számukra, tekintettel arra, hogy sok települést érint a helyszín, ezért ennek működése náluk nagyon fontos lenne. 10-ből 5 település vett részt a GINOP-pályázatban, de az elszaladt építkezési árak őket is érintik. Az osztrákokkal való együttműködés kapcsán elmondta, hogy közös a Kezelési Tervük, ha felterjesztenek valamit, azt közösen kell megtenniük, de a két országban eltérő a szabályozás, így ez az egyeztetési folyamat elég döcögősen megy. Nincs sok közös érdek a határ két oldalán, csak közös pályázatok esetén találkoznak, ezen javítani szeretnének, és éreznek szándékot az osztrákok részéről is. A beruházások figyelemmel kíséréseivel kapcsolatban elmondta, hogy a területet kiemelt turisztikai térséggé nyilvánította a Kormány, az MTÜ-vel kiváló az együttműködésük, viszont a fejlesztés egy nagy részéről nem tudnak semmit. Az osztrákok is jelezték, hogy érdeklő őket, mi zajlik Magyarországon, de még nem kaptak hivatalos értesítést.

A **„Hollókő Ófalu és környezete”** világörökségi helyszín képviselője nem volt jelen az ülésen.

A **„Pécs (Sopiana) ókeresztény temetője”** világörökségi helyszín képviselője, Poulet Dániel (Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft.) a világörökségi területen történt változások kapcsán elmondta, hogy a Dóm téren, amely alatt található a Cella Septichora Látogatóközpont, a püspökség felújítási projektjéhez kapcsolódó beruházás során a térburkolat cseréje is elkezdődött nyáron, a felújítás még zajlik. A térnek a Látogatóközpont felett elhelyezkedő részén a korábban beázási problémákkal érintett felületeket leszigetelték egy 110 m²-es felületen az új térkő lerakása előtt. A felújítást egy kisebb régészeti kutatás előzte meg, nem történt teljes feltárás, maximum a középkori és hódoltság kori épületek tetejéig, tehát magát a világörökséghez kapcsolódó római rétegeket nem érintette. A GINOP-pályázattal kapcsolatban elmondta, hogy a régészeti feltárások várhatóan 2019 tavaszán

elkezdődnek a Látogatóközponttól keletre, utána pedig az építészeti munkák, a feltárás eredményei módosíthatják az építési tervet. A projekt véghatárideje 2020. június 30.

A Szakbizottság elnöke megjegyezte, hogy felettébb sajnálatos, hogy nem történt teljes feltárás a térburkolat cseréjét megelőzően, hiszen ez 50-100 évre lezárja a kutathatóságot, és a geofizikai kutatások alapján ismert, hogy nemcsak egy román kori palota van ott, hanem több római kori sírkamra, egy középkori kisebb templom, illetve a püspökség rezidenciájának 14-15. századi területe is itt található. A GINOP-projekttel kapcsolatban megjegyezte, hogy remélhetőleg a feltárások újabb értékes dolgokat eredményeznek, illetve, hogy lehetővé válik az a bővítés, amit a programmal kívánnak elérni. Ha itt előkerülnek értékes dolgok, a világörökségi terület bővítése válik szükségessé.

7. NAPIRENDI PONT: A VILÁGÖRÖKSÉGI KEZELÉSI TERVEK JELENLEGI ÁLLAPOTÁNAK ÁTTEKINTÉSE

A Világörökségi Kezelési Tervek jelenlegi állapotát a Miniszterelnökség Világörökségi Osztályának munkatársai ismertették.

„Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj” világörökségi helyszín esetében a magyar oldali rész előrehaladott állapotban van, osztrákoknál van elmaradás, az osztrák Szövetségi Kancellári Iroda szeptemberben kereste meg a Miniszterelnökséget, kezdeményezve egy munkacsoport létrehozását a közös munkához. Várhatóan ez jövőre elindul és véglegesíthető lesz a Kezelési Terv. Ezután tud majd a magyar oldali rész kihirdetésre kerülni.

„Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete” világörökségi kezelési tervéről szóló 14/2018. (II. 12.) Korm. rendelet ez év februárjában lett kihirdetve. A kezelési kézikönyvet 2019. február 12-ig kell elkészítenie a gondnokságnak. Lehatárolási probléma nincs a helyszínen.

A **„Hollókő Ófalu és környezete”** világörökségi helyszín világörökségi kezelési tervéről szóló 108/2017. (IV. 28.) Korm. rendelet 2017-ben lett kihirdetve. A kezelési kézikönyvet 2018 áprilisáig kellett volna elkészítenie a gondnokságnak, remélhetőleg ebben az évben megszületik. Lehatárolási probléma nincs a helyszínen.

A **„Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj”** világörökségi kezelési tervéről szóló 485/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet 2016-ban lett – elsőként a magyar világörökségi helyszínek közül – kihirdetve. A kezelési kézikönyvet 2017 decemberéig kellett volna elkészítenie a gondnokságnak, remélhetőleg ebben az évben megszületik. A világörökségi terület 6 világörökségi pincéjének lehatárolása pontosításával kapcsolatos munka folyamatban van.

„Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai”, mivel természeti kategóriában szereplő világörökségi helyszín, amely teljes területével országos jelentőségű védett természeti területtel (Aggteleki Nemzeti Park) érintett, a világörökségről szóló törvény rendelkezése szerint az Aggteleki Nemzeti Park természetvédelmi kezelési terve világörökségi Kezelési Tervnek minősül.

„Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta” világörökségi helyszín esetében jelenleg folyik a kormányrendelettervezet Miniszterelnökség és a gondnokság közötti egyeztetése.

Árgay Zoltán az Aggteleki Nemzeti Park (természetvédelmi) kezelési terv dokumentációja kapcsán hozzátette, hogy azt az ANPI szakmailag magas színvonalon készítette elő, 2015 folyamán területi szinten az összes jogszabály által megjelölt érintettel leegyeztette, és szakmai kérdések nem igazán maradtak fenn. Az anyagot felterjesztették a Földművelésügyi Minisztériumnak, ahol megtörtént a

miniszteri rendelet-tervezet szakmai előkészítése. Sajnálatos módon a minisztériumon belüli szakmai egyeztetést ez idáig nem sikerült lezárnia a természetvédelmi szakterületnek.

Dr. Visy Zsolt elmondta, hogy „**A római birodalom határai – a dunai limes magyarországi szakasza**” világörökségi várományos helyszín esetében a Kezelési Terv a nevezéshez került benyújtásra. A jelenlegi terv alkalmas arra, hogy a másik 3 országgal együttes kezelést megoldja.

8. NAPIRENDI PONT: EGYEBEK

8.a. Network of Boundaries and its Monuments – osztrák kezdeményezés világörökségi sorozatjelölésre:

Az osztrákoktól érkezett megkeresés szerint Ausztria egy transznacionális világörökségi helyszínjelölést javasol a 18. században kezdődött, modernnek nevezhető térképészeti eljárások vonatkozásában. A Szakbizottság elnöke támogatja a javaslatot, tekintettel arra, hogy az hézagpótlónak számítana a világörökségi helyszínek sorában. Felkérésére Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy és c. egyetemi tanár, a Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Nkft. vezetője is véleményezte az anyagot, jó kezdeményezésnek tartja, illetve ő és a Térképészeti Intézet is minden erejével támogatják, minden anyag megvan a kezükben. Dr. Fejérdy Tamás jelezte, hogy az Egyezmény site-based. Magyarországon hol vannak a helyszínei, milyen területet lehet hozzárendelni, itthon ez hova illeszthető? Dr. Visy Zsolt cáfolta Fejérdy Tamás véleményét, mert a térképészetnek vannak fix és materiális pontjai, mint a háromszögelési rendszer és az alappontok, alapvonalak, így ez topográfiailag meghatározható világörökségi helyszín lehet.

Árgay Zoltán jelezte, hogy a szakbizottsági ülésre előzetesen megküldött anyag kapcsán felvette a kapcsolatot az Agrárminisztériumon belül a témáért felelős Földügyi és Térinformatikai Főosztállyal és azt a tájékoztatást kapta, hogy magyar részről a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság közvetlen kapcsolatban áll az osztrák partnerekkel a jelölés kapcsán, és ők is támogatják Magyarország részvételét. A vízszintes és magassági alapponthálózatok egyes elemei valóban olyan fizikai megjelenések lehetnek, amelyek főleg a mostani modern helymeghatározási technológiák általános használata miatt kikopnak/kikoptak a használatból, tehát ezek megőrzése nem indokolatlan felvetés. Abban nem foglal állást, hogy ennek világörökségi helyszíneként szükséges-e megvalósulnia.

A Szakbizottság egyhangúan elfogadta a javaslatot, miszerint a Network of Boundaries osztrák kezdeményezés kapcsán felvegyék a kapcsolatot a megfelelő szervezetekkel, azok pozitív válasza esetén az osztrák fél számára jelezzék a magyar együttműködési szándékot, és megtegyék a szükséges lépéseket a tentatív listára való felvételhez.

Döntés/ VÖSZB_2018_01_05

A Szakbizottság

1. áttekintve a „Network of Boundaries and its Monuments” világörökségi sorozatjelölésre tett osztrák kezdeményezés tárgyában bemutatott beszámolót;

2. javasolja, hogy vegyék fel a kapcsolatot az illetékes szervezetekkel, továbbá

3. javasolja, hogy pozitív elbírálás esetén jelezzék az osztrák fél számára az együttműködési szándékot és megtegyék a szükséges lépéseket a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékébe való jelölés érdekében.

8.b. Torockói világörökségi nevezés kérdése:

Néhány évvel ezelőtt merült fel a javaslat, hogy ne önálló nevezésként, hanem Hollókő kiterjesztéseként kerüljön sor Torockó nevezésére. Fel is került a román tentatív listára, s jelenleg is mint Hollókő kiterjesztéseként szerepel. De az utóbbi időben változások történtek, a sorozathelyszínek nevezési kérdéseit szigorították.

Megoldás lehetne, ha Románia területéről lenne más település, ami méltó a nevezésre, amely esetében jogosan védhető a Kiemelkedő Egyetemes Érték, s egy román sorozatjelölés részeként kerülhetne sor a nevezésre. Magyarország nem kíván visszalépni jelenlegi szándékától, Hollókő kiterjesztéseként fenntartani Torockó világörökségi nevezésének szándékát.

8.c. Paulay Ede u. 52. alatti ingatlan bontásának az ügye:

Dr. Fejérdy Tamás elmondta, hogy az ICOMOS ügyfélként próbált a XI. kerületi és a XIII. kerületi magasházak, illetve a Paulay Ede u. 52. alatt található ingatlan bontása kapcsán szerepelni. Bbíróságra is ment az ügy, de civil szervezet nem lehet ügyfél.

Kezdeményezi az ICOMOS MNB nevében, hogy a magyarországi világörökségi helyszínekre a Kezelési Terv mellett rehabilitációs terv is készüljön a (francia secteurs sauvegardés mintájára), amely minden egyes telekre megmondja, hogy mit lehet, mit nem lehet, illetve mi az, amit kell csinálni. Különben az történik, mint ami a Paulay u. 52-es ház ügyében is: a világörökségi helyszínen belül műemléki jelentőségű védelem alatt álló területen lévő épületről, ha egyedileg nem védett, készülhetett egy olyan „tudományos dokumentáció”, amelynek nyomán nemcsak hogy a helyi védelmet szüntették meg, hanem le is bontják/le is bontották. Erre rendszerszerű megoldás kell.

A magasházakkal kapcsolatban megjegyezte, hogy a főváros magasházi szabályozása nem rossz, akkor van baj, mikor ezt egyedi esetekben felülírják, és részterületekre megengedő szabályozás születik meg. Ezt is megkifogásolta az ICOMOS, de meg sem hallgatták őket, mondván, hogy nem világörökségi helyszín és nem pufferzóna. A kezelési terv nem old meg mindent, de ha nincs, a fejlesztő nem látja a korlátokat.

Dr. Visy Zsolt elmondta, hogy a Vötv. készítésekor voltak bizonyos viták azzal kapcsolatban, hogy a világörökségi helyszínt, úgy ahogy van, nemzeti védelem alá kell helyezni, mielőtt világörökségi jelölés történik. A törvény ezt mondja ki, és az új nevezésnél ez végig meg is történt. Budapest nevezésekor még nem volt ilyen rendelkezés, de azzal, hogy ezt most előírja a törvény, már érvényesíteni kellene, tehát Budapest magterületének összes házát egyedi védelemben kéne részesíteni, de hogy hogyan – nehéz kérdés. Dr. Fejérdy Tamás hozzátette, hogy a területi védelem pont erre való. A korábban létezett műemléki részletes rendezési rehabilitációs rendezési terv megadja a lehetőséget mindenkinek, hogy előre tudja, hogy mire számíton, és ez akkor igazán hatékony, ha kapcsolódik hozzá egy támogatási rendszer is.

Dr. Visy Zsolt elmondta, hogy a műemléki támogatások kapcsán valóban számos olyan lehetőség lenne, ami elősegítené ezt. Alapvető feltétel ezen felül az, hogy a közvéleményben való tudatosítás, a műemlék, a hagyománytisztelt, a műemlékekkel, világörökséggel való bánásmód stb., számos olyan

UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága
Világörökség Szakbizottsága

szemléletbeli dolog van Magyarországon, amin változtatni kellene. És ez többek között ennek a bizottságnak a dolga is.